

Η ενημέρωση ασκείται από όποιον αισθάνεται ότι έχει κάτι να συνεισφέρει

Γεώργιος Α. Πανέτσος - 18/04/2019

Ένας χρόνος Archetype. Η αρχιτεκτονική και τα media σήμερα στην Ελλάδα

Με αφορμή τη συμπλήρωση ενός έτους λειτουργίας του, το περιοδικό προσκάλεσε σημαντικούς συντελεστές παραγωγής της αρχιτεκτονικής ενημέρωσης να συμμετάσχουν στη συζήτηση με θέμα "Ένας χρόνος Archetype. Η αρχιτεκτονική και τα media σήμερα στην Ελλάδα".

Οι προσκεκλημένοι κλήθηκαν να διατυπώσουν τις απόψεις τους με βάση το παρακάτω κείμενο. "Η πορεία των μέσων αρχιτεκτονικής ενημέρωσης στην Ελλάδα έχει πλέον μια αξιόλογη ιστορία. Μέχρι και πριν λίγα χρόνια επρόκειτο για αποκλειστικά έντυπο λόγο. Η ολοκλήρωση της πορείας των επιθεωρήσεων "Αρχιτεκτονικά Θέματα" και "Θέματα Χώρου + Τεχνών", το 2013, σηματοδότησε συμβολικά το τέλος μια εποχής. Σήμερα όλα βρίσκονται σε μια πρωτοφανή αλλαγή και σε μια νέα τροχιά, καθώς οι πηγές ενημέρωσης και αρχιτεκτονικού προβληματισμού έχουν πολλαπλασιαστεί και διαφοροποιηθεί, αντίστοιχα με τη γενικότερη μεταλλαγή των εργαλείων επικοινωνίας, έντυπων, ηλεκτρονικών και μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Τα ερωτήματα είναι τέσσερα:

Archetype/ Τι είδους αρχιτεκτονική ενημέρωση και υλικό πρέπει να προτείνει σήμερα ένα μέσο αρχιτεκτονικής επικοινωνίας στην Ελλάδα;

Γεώργιος Πανέτσος/ Το είδος ή τα είδη, με τα οποία οι επιμελητές του αισθάνονται άνεση και επαρκή εξοικείωση, ώστε να μπορούν να ελέγξουν ως προς την ακρίβεια της πληροφορίας και τη συνέπεια ή την πρωτοτυπία τού κατά περίπτωση discours. Η επιλογή και επεξεργασία του όλου υλικού συνιστά αρθρωτό curatorial, για το οποίο επίσης απαιτείται συγκροτημένη προσέγγιση.

A/ Ποιο είναι το προσφορότερο μέσο έτσι ώστε η επικοινωνία αυτή να είναι αποδοτική και αποτελεσματική;

ΓΠ/ Προς το παρόν, στη μεταβατική εποχή μας, το διαδίκτυο προσφέρεται για άμεση και ευρεία διάχυση της πληροφορίας, ανταλλαγή, αμφιβολία, καθώς και μείωση των δαπανών της επικοινωνίας –βασική προϋπόθεση για την ανάδυση νέων φωνών και τη διεξαγωγή διαλόγου-, και το έντυπο για παγίωση απόψεων, καταγραφή και διαρκέστερη ενημέρωση. Δεν πρέπει πάντως να αγνοούμε ότι τα μέσα επικοινωνίας εξαρτώνται από δημιουργικά πρόσωπα και ομάδες, έστω και ολιγομελείς, και δημιουργούν κοινότητες ενδιαφερομένων αποδεκτών, που ιδεωδώς καθίστανται ανατροφοδότες. Ήδη η επικοινωνία μεταξύ αυτών και στο εσωτερικό τους συντελείται στο μέγιστο ποσοστό της μέσω του διαδικτύου.

A/ Από ποιους ασκείται αυτή η ενημέρωση, αν λάβουμε υπόψη ότι και αρκετοί δημοσιογράφοι “γενικών καθηκόντων” ασχολούνται όλο και περισσότερο με το θέμα;

ΓΠ/ Η ενημέρωση και η ανταλλαγή ασκούνται από όποιον αισθάνεται ότι έχει κάτι να συνεισφέρει. Αυτό βέβαια δεν εξασφαλίζει απήχηση, πολλώ μάλλον αποδοχή. Προφανώς άλλο είδος προσέγγισης και συμμετοχής αναμένεται από τον καθένα, ωστόσο η πολυφωνία, υποκειμένη στη σταθερή επερώτηση, είναι παγίως παραγωγική. Πρόσφατα, ένας ιδιαίτερα εξοικειωμένος με την αρχιτεκτονική δημοσιογράφος, ο Ν. Βατόπουλος, προσέφερε μια απολύτως πειστική και επαρκώς τεκμηριωμένη ερμηνεία της μεταπολεμικής καταστροφής της νεοκλασικής Αθήνας, που κανένας ειδικός δεν είχε μέχρι τώρα αποτολμήσει. Το κυριότερο: Οι ‘γενικών καθηκόντων’ δημοσιογράφοι μπορούν να προσφέρουν, πέραν των άλλων, τη ματιά του ‘κοινού ανθρώπου’, του αποδέκτη, που συχνά οι αρχιτέκτονες αγνοούν.

A/ Τι είδους κοινό «καταναλώνει» αυτή την παραγωγή αρχιτεκτονικής επικοινωνίας, από την άποψη της ηλικίας, της παιδείας και της άμεσης ή και καθόλου σχέσης με την αρχιτεκτονική;

ΓΠ/ Το είδος του κοινού συναρτάται με τον προσανατολισμό του περιεχομένου και τον τρόπο της επικοινωνίας. Άλλο είδος κοινού έχουν τα περιοδικά lifestyle και προβολής, άλλο τα τεχνικά έντυπα και ιστότοποι, άλλο τα καθαρώς αρχιτεκτονικά μέσα. Επίσης, άλλο είδος κοινού έχουν τα μέσα ποικίλης ύλης, άλλο τα ‘ψαγμένα’, ‘με άποψη’ ή χωρίς, άλλο τα ‘σκληροπυρηνικά’. Τα αρχιτεκτονικά μέσα έχουν τη μεγαλύτερη διείσδυση στο ειδικό κοινό, ανεξάρτητα από ηλικία, αλλά σε ευθεία συνάρτηση με το ενδιαφέρον για ενημέρωση, τα πρώτα στο γενικό και ηλικιακά ωριμότερο, γενικό κοινό.

A/ Λαμβάνοντας υπόψη αναπόφευκτα και τη διεθνή κατάσταση, ποιες -μπορεί να- είναι οι προοπτικές και το ουσιαστικό περιεχόμενο της αρχιτεκτονικής ενημέρωσης στην Ελλάδα σήμερα;

ΓΠ/ Μέσα σε ένα διεθνές πλαίσιο υποβάθμισης του ρόλου και της απήχησης της αρχιτεκτονικής, η αρχιτεκτονική στην Ελλάδα έχει επιπλέον να αντιμετωπίσει τη συνολική, εμφανή και διαρκώς αυξανόμενη υστέρηση της χώρας. Η υστέρηση στην αρχιτεκτονική είναι πολυεπίπεδη και γι’ αυτήν ευθύνονται παράγοντες, όπως η αδύναμη κλαδική εκπροσώπηση και η αγκυλωμένη, αυτοαναφορική και στεγανή εκπαίδευση. Ωστόσο, ο αριθμός των Ελλήνων αρχιτεκτόνων που αισθάνονται την ανάγκη ενημέρωσης, και αυτών που δραστηριοποιούνται από επιλογή ή από ανάγκη διεθνώς, με έδρα στο εσωτερικό ή το εξωτερικό ή και στα δυο ταυτόχρονα και συχνότατα διακρίνονται, είναι μεγαλύτερος από οποτεδήποτε στο παρελθόν. Αυτές οι δυο κατηγορίες αρχιτεκτόνων αναζητούν ενημέρωση και επικοινωνία, και παρέχουν, σε πείσμα της θεσμικής καταστολής, την ώθηση για την αρχιτεκτονική και για τον περί αυτής λόγο. Οι ίδιοι ωθούν και προς την ουσία.